skjerpet ved at mange nordmenn gir svenskene skylden for emigrasjonens alminnelige tragedie, og også det spesielle salt i sårene som den bedrövelige flyktningeledelsen strödde så flittig. (Dette moment er nylig blitt sterkt framhevet av Sigurd Hoel i "Verdens Gang"). Og den holdning som ble framkalt på denne bakgrunn er så blitt forsterket av vårt alminnelige mindreverdighetskompleks utviklet på historisk bakgrunn, grunnfestet gjennom den nokså bekjente storsvenske innstilling og for öyeblikket kanskje ekstra skjerpet på grunn av svenskenes eventyrlige industrielle innsats og deres ökonomiske overlegenhet.

En av de viktigaste frågor som det gäller att kasta ljus över är svenskarnas hållning under kriget. För rättvisans skull måste man då emellertid också granska den norska hållningen:

Det synes nå å råde enighet om at svenskenes opptreden under krigen ikke har värt särlig heroisk, spesielt gjelder dette den förste tiden. Forsyningstogene til Narvik, overleverelsen av fanger til tyskerne, permittent-trafikken og affären med kvarstadbåtene, alt dette viser at politikken ikke på noe vis har värt fullkommen. Men det har jo heller ikke den norske värt. Det vär jo ikke på noe vis slik at hver nordmann var en Max Manus. Vi hadde vår rundelige sum av landssvikere, tyskertöser og samarbeid med fienden, og denne tendensen gikk vel og merke temmelig langt til topps også i vårt politiske liv. En tidligere forsvarsminister ble förer for landsforräderne, og en tidligere statsminister har fått flerårig fengselstraff for de samme tendenser.

Det er vel heller ikke särlig grunn til å tvile på at det var tyskernes insistering på å få Quisling til statsminister som framtvang krigen i Norge, eller at kapitulasjonstendensene etterhvert slo kraftige rötter. Tydeligst kom denne tendensen til uttrykk i Riksrådsforhandlingene hösten 1940. De sväre og vidtforgrente svakhetene som den gang ble avdekket stiller alle svenskenes kompromisser i skyggen. For tross alt var det vårt eget land vi den gang var i ferd med å forråde, mens svenskene ikke har drevet det synderlig lenger enn til å ofre en ikke altfor avholdt nabo.

Det viktigste sammenlikningsgrunnlag er imidlertid Norges holdning under Finnlandskrigen. Man kan selvfölgelig ikke sammenlikne vinterkrigen i Finnland med overfallet på Norge 9. april, etter som den förste var et ledd i Sovjets forsvarsforberedelser, mens vi nettopp ble overfalt av det Tyskland som også Sovjet rustet seg mot. Men de to situasjoner kan likevel sammenliknes for så vidt som storparten av politikerne og de opinionsdannende lag i